

KÄÄBUS-JA KÜÜLIKUTAKSIDE KASUTUSOMADUSETE TESTI EESKIRI JA KORRALDUSJUHEND (KÄKO)

1 Üldosa

- 1.1 Kasutusomaduste testi eesmärk on kontrollida antud tõuvariatsioonide jahisobivust ja võimalikke kasutusomadusi ning iseloomu.
- 1.2 Kasutusomaduste test tehakse individuaaltestina igale koerale eraldi.
- 1.3 Testis kontrollitakse koera tahtmist ja võimet järgneda ulukile maastikul, töötada urus, paugukartmatust ning huvi uluki suhtes.
- 1.4 Testitulemus annab viiteid koera aretuskõlblikkustest kasvatajale.

2 Testi korraldamine

- 2.1 Testi võivad korraldada Eesti Kennelliidu (edaspidi EKL) liikmesorganisatsioonid, kes põhiliselt tegelevad taksidega ja antud hindamisõigust omavad kohtunikud. Testi korraldamissoovist tuleb teada anda vähemalt 30 päeva enne testi toimumist Eesti Takside Tõuühingule (edaspidi ETTÜ), teatades toimumise koha, aja, hindava kohtuniku, kasutatava uluki ja registreerimiseks vajalikud dokumendid.
- 2.2 ETTÜ kinnitab testi toimumise hiljemalt 5 tööpäeva jooksul. ETTÜ on õigus keelduda testi kinnitamisest punktis 2.7 toodud alustel. ETTÜ võib määrata testile vaatleja, kes kontrollib testi läbiviimist vastavalt käesolevatele reeglitele ja esitab sellekohase raporti 7 tööpäeva jooksul korraldajale ja ETTÜ-le. Vaatleja määramisest teatatakse testi korraldajale samal ajal, kui testi kinnitamisest.
- 2.3 Korraldaja vastutab dokumentatsiooni eest, sealhulgas kontrollib kiipe, EU vet-passis kehtivaid vaksineerimisi ning saadab testi lõppedes individuaalsed ja koondprotokollid EKL-ile ja ETTÜ-le.
- 2.4 Korraldaja koostöös kohtunikuga valivad maastikud, teevad jäljed ja leiavad sobivad uru asukohad.
- 2.5 Korraldaja hangib vastavad load maaomanikult ja jahipiirkonna haldajalt ning teavitab Veterinaar- ja Toiduametit testi toimumisest.
- 2.6 Korraldaja vastutab kogu testiks vajamineva inventari olemasolu eest, sealhulgas testi läbiviimiseks varutakse piisavalt kas külmutatud ja sulatatud sõralise sõrgu või jänese külmutatud ja sulatatud toornahku. Silmas tuleb pidada, et sama ulukit kasutatakse vaid niikaua, kuni see on esmaklassilises konditsioonis.
- 2.7 Juhul, kui korralduses ilmnes olulisi vigu või reeglite mittetäitmist, on EKL-il või ETTÜ-l õigus testitulemusi mitte kinnitada ning tulevikus antud organisatsiooni testitaotlusi tagasi lükata.
- 2.8 Testile tulles tuleb esitada korraldajale koera EU vet-pass.
- 2.9 Üks kohtunik tohib päevas hinnata kuni kümme koera.

3 Nõuded osalejatele

- 3.1 Testil saavad osaleda koerad, kes on kantud EKLi, muu FCI liikmesorganisatsiooni või FCI partneri tõuraamatusse ja kelle tõuks on küülik- või kääbustaks (kõik karvatüübid).
- 3.2 Testil osalev koer peab olema vähemalt 9 kuune.
- 3.3 Osaleda ei saa emased koerad 30 päeva enne ja 45 päeva peale poegimist.
- 3.4 Indleva emasega katsel osaleda ei ole lubatud.
- 3.5 Osalevad koerad peavad olema nõuetekohaselt vaksineeritud ja märgistatud.
- 3.6 Koerajuht peab tutvuma kehtiva eeskirjaga ning täitma korraldaja ja kohtuniku poolt antavaid juhiseid.
- 3.7 Koerajuht vastutab koera poolt põhjustatud, koeraga või koerajuhiga juhtunud õnnetuse eest.
- 3.8 Koerajuhil peab olema vähemalt 10 m pikkune jäljenõör ja koeral kaelarihm koera pidevaks rihmas hoidmiseks.
- 3.9 Koeraomanik võib loobuda testis osalemisest, teatades sellest vähemalt 2 ööpäeva varem.

4 Kohtunik

- 4.1 Testi hindab ETTÜ poolt tunnustatud kohtunik.
- 4.2 Lisaks "Eesti Takside Tõuühingu tõuomaste katsete kohtuniku statuudis" toodud nõuetele peab kääbus- ja küülikutakside kasutusomaduste testi pädevusõigust taotlev isik vastama enne kohtunikuõiguste omistamist järgmistele nõuetele:
 - on saanud enda poolt juhitud koeraga koeraga kääbus- ja küülikutakside tõukatsel tulemuse "sooritatud".
- 4.3 Kohtunik on kohustatud enne testi algust tutvustama osalejatele katse eeskirju, loosima stardijärjekorra ning andma koerajuhtidele juhised edasiseks käitumiseks.
- 4.4 Iga testisoorituse järel annab kohtunik koera kohta suulise arvustuse ja koostab testiprotokolli.

5 Testist kõrvaldamine

Testilt kõrvaldatakse koer:

- 5.1 Kui koerajuht ei kontrolli koera.
- 5.2 Kui koerajuht ei täida kohtuniku korraldusi.
- 5.3 Kui koer ei alusta tööd 3 min möödudes.
- 5.4 Lõpetab jäljel töötamise ja ei alusta uuesti 2 min jooksul.
- 5.5 Kui otsinguosa ei sooritata ettenähtud aja piires.
- 5.7 Kui koer saab testil viga.

6 Ebaõiglane häirimine testi ajal

Kui testi ajal ilmneb koerast sõltumatu ebaõiglane häirimine (äike, torm, võõras koer maastikul jms), võib kohtunik peatada testi. Koerale proovitakse sellisel juhul anda võimalus uueks testiks.

7 Testi läbiviimine

- 7.1 Test ja testi hindamine koosneb järgmistest elementidest:
 - 7.1.1 paugukartlikkuse kontroll;
 - 7.1.2 jäljetöö;
 - 7.1.3 urutöö;
 - 7.1.4 käitumine ulukiga.
- 7.2 Testi kohaks valitakse metsamaastik, kus inimene suudab mõistlikult liikuda ja kus esineb metsloomi.
- 7.3 Testi koht peab olema lumevaba.
- 7.4 Vedamisjalg tehakse ulukit lohistades. Jälje lõpus on urg, kuhu uluk jäetakse.

8 Jalg

- 8.1 Jalg märgitakse peamiselt nähtavate märkidega. Stardikoht märgitakse selgelt, maapinda ei rikuta. Koera juhtimisala on umbes 10 meetri pikkune selgelt märgitud ala, kus juht tohib koera suunata ning näidata talle ülesannet. Muu jälje osa märgib kohtunik enda poolt parimaks peetud viisil. Jälje pikkus on kokku vähemalt 250 meetrit ja jäljel tehakse 90° nurk. Nurga kohas maapinda ei rikuta.
- 8.2 Jalg tehakse metsamaastikule, vedades ulukit pikikarva enda järel.
- 8.3 Igale koerale tehakse oma jalg.
- 8.4 Kahe jälje vahe peab olema vähemalt 50 meetrit. Jalg tehakse vahetult enne testi algust. Koer ning koerajuht ei tohi näha jäljetegu.
- 8.5 Jälje lõpus on urg.
- 8.6 Sama maastikku võib kasutada testi läbiviimiseks uuesti kahe päeva pärast.

9 Uluk ja urg

- 9.1 Jälje lõpus on urg, kuhu on paigutatud uluk. Uluki küljes on kuni 6 meetri pikkused nõõrid, mis veetakse mõlemasse uru otsa. Koer peab uluki urust välja lohistama.
- 9.2 Urg on 5 m pikk, läbimõõduga 18 cm, kujult ümar toru, mille materjaliks võib olla polüester, plastmass või mõni muu samalaadne materjal (näiteks PURFLEX P2 PU 180 mm). Kohtunik peab leidma uru maastikule asetamiseks piisavalt sobiva koha, paigutades uru vähemalt ühe 110 kraadise nurgaga ning kinnitama selle maasse nii, et see püsiks kogu testi vältel paigal. Uru mõlemad suudmed on testi ajal avatud. Koer võib urguga siseneda uru mõlemast otsast.
- 9.3 Ulukina on lubatud kasutada surmatud, külmutatud ja sulatatud jäneselooma nahka või sõralise sõrga.
- 9.4 Uluk peab vastama väljanägemiselt, lõhnalt ja muus osas just tapetud ulukile. Kohtunik vastutab selle eest, et kasutatavad uluk vastab eeskirjas ettenähtule.
- 9.5 Uluk peab olema selline, et mahuks vabalt urguga ära ja koer saab tuua uluki urust välja.

10 Testi käik ja hindamispõhimõtted

10.1 Kui koer näitab mõnes hinnatavas elemendis suurepäraseid/ebapiisavaid tulemusi, tuleb seda kirjalikus arvustuses ära märkida. Samuti tuleb ära märkida koera töötamise viisid.

10.2 Paugukartlikkuse kontroll

10.2.1 Kohtunik laseb 6mm stardipüstolist ühe lasu enne nurka 5-10 meetrit koerast tagapoolt küljelt ja suunaga koerast-koerajuhist eemale.

10.2.2 Paugukartlikkuse kontroll on edukalt läbitud kui koer jätkab tööd peale pauku. Kui koer ei alusta tööd kolme minuti jooksul peale pauku, loetakse test ebaõnnestunuks.

10.3 Otsing ja jäljetöö

10.3.1 Koer ajab jälge kuni 10 m pikkuses jäljenööris kogu testi ajal. Alguses näitab kohtunik koerajuhile jälje alguskoha, kus on 10 m pikkune juhtimisala, kus koerajuht näitab koerale vajadusel ülesannet. Koer peab alustama jälje ajamist hiljemalt 3 minuti möödudes. Juhtimisala lõppedes peab koerajuht laskma koeral töötada iseseisvalt. Kui koer eemaldub jäljelt võib ta otsida kaotatud jälge kõige enam 3 minutit. Jälje ajamise ajal võib vajadusel koera ergutada ja kiita, kuid mitte kogu jälje vältel.

10.3.2 Otsinguosa maksimum aeg on 20 minutit.

10.3.3 Test loetakse ebaõnnestunuks, kui 20 minutit saab täis ning otsinguosa ebaõnnestus ja koer ei jõudnud uruni. Samuti loetakse test ebaõnnestunuks, kui kohtuniku poolt on märgitud kuni kaks korda jälje kaotamist, jätkuvalt rohket ergutamist koerajuhi poolt või kirjeldatud on keerlev, ebakindel või mitteiseseisev töö.

10.3.4 Test loetakse heaks, kui koer jõuab jälje lõppu, kaotades jälge vaid korra või see on läbitud mõõduka keerutamise ja ergutamise abil.

10.3.5 Test loetakse suurepäraselt sooritatuks, kui see kestab umbes 5 minutit, on iseseisev ja toimub ilma ergutamisetä või vähese ergutamisega.

10.3.6 Juhul, kui koer ei läbi otsinguosa tulemuslikult, on õigus jätkata urutöö testimisega. Sellisel puhul jõutakse uruni kohtunik abiga ja jätkub test kohtuniku antud juhendi kohaselt.

10.4 Urutöö

10.4.1 Kui koer jõuab uru juurde eemaldab koerajuht vajadusel jäljetöökä vajaliku varustuse. Koera võib ergutada ja julgustada urgu minema, kuid ei tohi urgu suruda. Koeral on urgu sisenemiseks aega 5 minutit. Uргу minek on piisav, kui koer saab uluki kätte. Kui koer on leidnud uluki, on tal aega selle väljavedamiseks 2 minutit. Kui koer on selgelt uluki juures paigal, veab kohtunik uluki uru teisest otsast nõõrist sikutades ettevaatlikult enda suunas. Sellisel juhul peab koer võitlema selle vastu, haarates ulukist hammastega. Ulukist kerge kinni võtmine ei ole piisav selle osa positiivseks soorituseks.

- 10.4.2 Urutöö maksimum aeg on 10 minutit.
- 10.4.3 Test loetakse ebaõnnestunud, kui koer ei sisene urgu ega huvitu uluki vastu võitlemisest selle väljavedamisel.
- 10.4.4 Test loetakse heaks, kui koer siseneb mõõduka ergutamise abil urgu ja võitleb kohtuniku poolsele uluki sikutamisele vastu.
- 10.4.5 Test loetakse suurepäraselt sooritatuks, kui koer tirib uluki urust välja ja loovutab koerajuhile vastu võitlemata, rebimata ulukit.

10.5 Käitumine ulukiga

- 10.5.1 Koer peab olema ulukist huvitatud.
- 10.5.2 Test loetakse ebaõnnestunuks kui koer ei huvitu ulukist või kardab seda.

10.6 Testi hindamine

- 10.6.1 Test on positiivselt läbitud, kui koer saab kõigis testi osades positiivse tulemuse.
- 10.6.2 Lõpptulemus on negatiivne/sooritamata, kui koer ei saavuta kõigis testi osades positiivset tulemust.

11 Protokoll

- 11.1 Individuaalne protokoll (lisa 1)
 - 11.1.1 Kohtunik teeb individuaalsesse protokollis lühikokkuvõtte eraldi osade sooritusest ning märgib eraldi soorituse osade tulemused. Protokollis märgitakse konkreetne kasutusomaduste testi lõpptulemus (sooritatud või ebaõnnestunud, koerajuht loobus, test lõpetatud-põhjus).
 - 11.1.2 Kohtunik märgib individuaalsesse protokollis ka koera andmed, testi toimumise koha, kasutatud uluki, jäljemaastiku tüübi ja testi korralduskäigu. Samuti märgitakse kohtunike, stažeerijate ja korraldajate nimed (organisatsioon).
 - 11.1.3 Katse individuaalse protokollis koopia jääb kohtunikule, teine koopia antakse osalejale. Korraldaja võib protokollis saata osalejatele koos diplomiga kahe nädala jooksul peale katse toimumist.
- 11.2 Koondprotokoll
Koondprotokollis koostab korraldaja testi lõppedes vastavalt lisa 2 toodud vormile.

12 Protesti esitamine ja erimeelsuste lahendamine

- 12.1 Erimeelsused lahendatakse suheldes katse käigus kohapeal.
- 12.2 Juhul kui erimeelsusi lahendada ei õnnestu saab esitada kirjaliku protesti kautsjoni vastu korraldajale kohapeal juhul, kui on eksitud protseduurinormide vastu. Kohtuniku hinnang koera tööle on lõplik ja edasikaebamisele ei kuulu
- 12.3 Protesti suuruseks on kolme kordne stardimaksu summa.
- 12.4 Kõik protestid lahendatakse katsel kohapeal. Juhul kui osapool ei ole rahul vaidluse tulemusega, on tal õigus esitada kaebus ETTÜ juhatusesse. ETTÜ juhatus teeb otsuse peale kõigi osapoolte ära kuulamist ning see otsus on lõplik.

13 Reeglite muutmine

Käesoleva testi eeskirja ja selle juhendite muutmise valmistab ette Eesti Takside Tõuühing. ETTÜ esitab enda poolt heaks kiidetud eeskirja ja juhendid EKL Juhatusle ja Volikogule kinnitamiseks.